

;pieczęć szkoły

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2023/2024**

JĘZYK POLSKI

KURATORIUM OŚWIATY
w Katowicach

wom
CZĘSTOCHOWA

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 13 stron (zadania 1–22).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem z **niebieskim** tuszem. Nie używaj korektora.
5. Rozwiązując zadania zamknięte, postępuj według instrukcji. Zaznacz poprawne odpowiedzi znakiem „x” **bezpośrednio na arkuszu**.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗, następnie wpisz poprawną odpowiedź lub ją zaznacz znakiem „x”.
7. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
8. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

KOD UCZNI

--	--	--

.....
.....
Imię i nazwisko ucznia

(wypełnia wojewódzka komisja konkursowa)

Stopień trzeci

**Czas pracy:
120 minut**

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Numer zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	Suma
Liczba punktów możliwych do zdobycia	3	2	1	2	3	2	2	3	2	1	1	2	1	2	6	2	2	2	1	2	2	16	60
Liczba punktów ustalona przez wojewódzką komisję konkursową																							

Liczba punktów umożliwiająca uzyskanie tytułu: finaliści – 30 p.

Liczba punktów umożliwiająca uzyskanie tytułu: laureata – 54 p.

Podpisy członków komisji:

1. Przewodniczący –
2. Członek komisji sprawdzający pracę –
3. Członek komisji weryfikujący pracę –

Zadania od 1. do 3. dotyczą fragmentu książki Władysława Tatarkiewicza *O szczęściu*.

- 1) Aby człowiek był szczęśliwy, trzeba, by był zadowolony ze swego życia, a aby był zadowolony ze swego życia, trzeba na ogół, aby był zadowolony też ze świata. Bo niczyje życie nie jest izolowane. Życie człowieka obejmuje nie tylko te zdarzenia, które dokonują się w nim samym, ale także i te, które zachodzą w otaczającym go świecie.
- 2) Na szczęście człowieka wpływają nie tylko poszczególne zdarzenia, wpływa także ogólna struktura świata, a przynajmniej obraz tej struktury, jaki człowiek sobie wytworzył. Każdy ocenia swe życie wedle tego, czego od świata oczekuje, a to, czego od świata oczekuje, [...] zależy od jego wyobrażenia świata. Obraz świata, jaki sobie człowiek w umyśle ukształtował, przekonanie o wartości świata, o przewadze w nim dobra czy zła, zależy od tego, co go w życiu spotkało, ale to, co go spotyka, interpretuje zależnie od obrazu świata, jaki sobie sam wykreował.
- 3) Zadowolenie z życia i zadowolenie ze świata najczęściej łączą się ze sobą, bo wedle własnego życia człowiek tworzy obraz świata, a wedle obrazu świata interpretuje własne życie. Dlatego satysfakcja z życia ma dwa składniki: osobisty i pozaosobisty. A proporcja między nimi może być różna. W życiu niektórych ludzi wszystko, co jest czynnikiem osobistym, jak ich zdrowie, usposobienie, zdolności, działa bez zarzutu i mogłoby się przyczyniać tylko do ich szczęścia, natomiast unieszczęśliwiają ich zdarzenia dokonywane się w zewnętrznym świecie i stamtąd przenikające do ich życia, takie, jak klęski ich ojczyzny, śmierć bliskich. Albo nie dotyczą ich nawet klęski i śmierci, ale świat w całości wydaje im się bez sensu, bez celu, bez wartości.
- 4) Z drugiej strony są tacy, którzy powody do niezadowolenia mają w sobie, we własnym życiu. Ich osobiste warunki są złe, brak im zdrowia, zdolności, nie umieją dojść do czegokolwiek i czegoś dokonać, nie mają stanowiska ani uznania. Ich życie tym bardziej wydaje się złe, ponieważ widzą, że są w świecie dobra, że można w nim być szczęśliwym, że inni ludzie są zdrowi, zdolni, wolni, cenieni przez społeczeństwo. Możliwą jest rzeczą, że myśląc tak, mylą się. Jest to dość powszechne złudzenie, że warunki innych ludzi wydają się lepsze od naszych, że szczęście ukazuje się tam, gdzie nas nie ma. Jednakże mylny sąd o świecie może równie przyczyniać się do niezadowolenia, jak osąd prawdziwy [...].
- 5) Człowiek skłonny jest oczekiwać szczęścia od świata. [...] Natomiast doświadczenie życiowe zwykle poucza go, że te zewnętrzne warunki nie są tak ważne, że są czynnikiem dodatkowym, nierozstrzygającym.

Na podstawie: Władysław Tatarkiewicz: *O szczęściu*, Warszawa, 1985, s. 220–222.

Zadanie 1. (0–3 p.)

Określ tematykę poszczególnych części tekstu. Zapisz odpowiedzi w formie równoważników zdań. Nie cytuj.

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

Zadanie 2. (0–2 p.)

Oceń zgodność podanych stwierdzeń z tekstem. Zaznacz obok każdego zdania odpowiedź TAK lub NIE znakiem „x”.

1	Każdy człowiek obiektywnie postrzega świat.	TAK	NIE
2	Ludzie mogą być szczęśliwi, nawet gdy warunki zewnętrzne są niesprzyjające.	TAK	NIE
3	Ogląd rzeczywistości jest związany z osobistymi doświadczeniami człowieka.	TAK	NIE
4	Szczęście człowieka wynika z wewnętrznych przekonań i czynników zewnętrznych.	TAK	NIE
5	Obraz świata ukształtowany w umyśle człowieka wpływa na jego poczucie szczęścia.	TAK	NIE
6	Brak poczucia szczęścia wynika wyłącznie z osobistych problemów i niepowodzeń człowieka.	TAK	NIE

Zadanie 3. (0–1 p.)

Wyjaśnij myśl zawartą w zdaniu: *Człowiek skłonny jest oczekiwać szczęścia od świata.*

.....

.....

.....

.....

.....

Zadania od 4. do 11. dotyczą powieści Katarzyny Ryrych *Chuligania*.

Zadanie 4. (0–2 p.)

Uzupełnij tabelę. Nazwij każdą postać i określ jej związek z główną bohaterką powieści.

Postać z powieści		Relacja z Anią
Robak	Imię: Nazwisko:	
wróżka Zębuszka	Imię:	
Gaba	Imię: Nazwisko:	

Zadanie 5. (0–3 p.)

Główna bohaterka powieści stwierdziła, że wychowawczynie *pewnie nigdy nie poczuła na własnej skórze, jakie bolesne lądowanie gwarantuje ziemia. To znaczy życie. Że trzeba mieć naprawdę twarde siedzenie, żeby nie rozlecieć się na kawałki.*

5.1. Wyjaśnij sens przytoczonych słów Ani zgodnie z fabułą powieści.

.....
.....
.....

5.2. Podaj dwa przykłady postępowania Ani, które wynikało z jej prób emocjonalnego przystosowania się do nowej sytuacji po stracie rodziców.

Przykład 1.

.....
.....

Przykład 2.

.....
.....

Zadanie 6. (0–2 p.)

Zapisz wyraz podstawowy, od którego pochodzi określające Anię słowo *buntownicza*. Podaj formant występujący w wyrazie pochodnym.

Wyraz podstawowy: Formant:

Zadanie 7. (0–2 p.)

Kolejni kandydaci na rodziców zastępczych Ani nie zyskali aprobaty dziewczynki. Przedstaw trzy przyczyny tego stanu rzeczy.

- 1)
- 2)
- 3)

Zadanie 8. (0–3 p.)

Udowodnij, że przyjaciel Ani z domu dziecka miał na nią jednocześnie i pozytywny, i negatywny wpływ. Podaj po dwa przykłady obu rodzajów oddziaływania, odwołując się do treści powieści.

Pozytywny wpływ

- 1).....
.....
- 2).....
.....

Negatywny wpływ

- 1).....
.....
- 2).....
.....

Zadanie 9. (0–2 p.)

Motywacją Ani do opiekowania się Kiką była chęć udowodnienia, że ludzie nie są źli, a przynajmniej nie wszyscy, i tego, że choć historia suczki zaczęła się pechowo, nie musi być taka do końca. Udowodnij, podając dwa przykłady z tekstu, iż te słowa można odnieść także do historii Ani oraz do jej relacji z ludźmi.

- 1).....
.....
.....
- 2).....
.....
.....

Zadanie 10. (0–1 p.)

Podane zdanie przekształć na wypowiedzenie z imiesłowowym równoważnikiem zdania.

Gdy zamknęłam notes, schowałam go do wewnętrznej kieszeni plecaka.

.....

Zadanie 11. (0–1 p.)

Wyjaśnij sens przytoczonych poniżej słów głównej bohaterki.

Wyszłam z Domu, ale Dom nie chciał mnie opuścić. Czy jest gdzieś miejsce, gdzie będę naprawdę u siebie?

.....

.....

.....

Zadanie 12. (0–2 p.)

Z podanego tekstu wypisz wszystkie wyrazy, w których występują rozbieżności między wymową a pisownią. Zapisz te wyrazy w wyznaczonych poniżej miejscach.

Do Wróżki Zębuszki wszystkie dziewczyny biegały z prośbą o pomoc. Podczas przerwy Ania także do niej poszła. Pani Zenobia zakręciła garnczkiem z resztką kawy i fusy wylała na talerzyk z rysunkiem krakowskiego smoka.

- 1) Udźwięcznienie:
- 2) Ubezdźwięcznienie:
- 3) Uproszczenie grupy spółgłoskowej:

Zadania od 13. do 18. i zadanie 20. dotyczą powieści Lucy Maud Montgomery *Błękitny zamek*.

Zadanie 13. (0–1 p.)

Zaznacz znakiem „x” zdania zawierające zasady, które obowiązywały w rodzinie głównej bohaterki.

- A. Wszyscy chodzimy do doktora Marscha.
- B. Herbatę kupujemy w sklepie stryja Beniamina.
- C. Organizujemy uroczystości rodzinne niezależnie od pogody.
- D. Po 24 marca, bez względu na pogodę, nie ma potrzeby palić w piecu.

Zadanie 14. (0–2 p.)

W fabule powieści zamieszczono informacje o pomyłkach, które wpłynęły na losy bohaterów. Napisz, czego dotyczyły dwie z nich i jakie były ich konsekwencje.

1) Pomyłka:

Konsekwencje:

.....

2) Pomyłka:

Konsekwencje:

.....

Zadanie 15. (0–6 p.)

Opisz obraz Johna Williama Waterhouse’a *Zapach róży* z uwzględnieniem szczegółów oraz kolorystyki.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 16. (0–2 p.)

Czy obraz *Zapach róży* mógłby być ilustracją do książki L. M. Montgomery? Uzasadnij swoją opinię, podając dwa argumenty.

Opinia:

Argument 1.

.....

Argument 2.

.....

Zadanie 17. (0–2 p.)

Podaj dwa przykłady hipokryzji w rodzinie głównej bohaterki. Na podstawie jednego z nich udowodnij, że nie warto być zakłamanym.

Przykład 1.

.....

Przykład 2.

.....

Uzasadnienie:

.....

.....

Zadanie 18. (0–2 p.)

Uzupełnij podane zdanie dwiema przydawkami i okolicznikiem przyzwolenia tak, aby było zgodne z treścią książki.

Dziewczyna postanowiła zaopiekować się przyjaciółką.

Twoje zdanie:

.....

.....

Zadanie 19. (0–1 p.)

Podaj synonim i antonim wyrazu *wolność*.

synonim –

antonim –

Zadanie 20. (0–2 p.)

Wyjaśnij, jak rozumiesz stwierdzenie *Chyba każdy ma swój Błękitny Zamek*. Czym był Błękitny Zamek dla głównej bohaterki? W odpowiedzi odwołaj się do treści lektury.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 21. dotyczy powieści *Chuligania* i *Błękitny zamek*.

Zadanie 21. (0–2 p.)

Uzupełnij tabelę, wpisując w wyznaczonych miejscach trzy podobieństwa i trzy różnice między sytuacjami życiowymi głównych bohaterów powieści *Błękitny zamek* i *Chuligania*.

Podobieństwa	Różnice

Zadanie 22. (0–16 p.)

Napisz rozprawkę uzasadniającą słuszność tezy, że w życiu nie powinno się tylko brać, ale także dawać. Powołaj się w argumentacji na postawy bohaterów obydwu lektur konkursowych. Twoja wypowiedź powinna liczyć co najmniej 200 słów.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

